

BOARD OF SECONDARY EDUCATION (AP)
SUMMATIVE ASSESSMENT – I
TENTH TELUGU MODEL PAPER
PAPER – I

సమయం: 2 గం.45 ని.

పార్ట్ A & B

మొత్తం మార్కులు: 40

సమయం: 2 గం.

పార్ట్ - A

మొత్తం మార్కులు: 30

సూచనలు:

- ప్రశ్నపత్రం చదవుకోడనికి అదనంగా 15 నిమిషాల సమయం ఉంటుంది.
- పార్ట్ - A ప్రశ్నపత్రానికి సంబంధించిన సమాధానాలు జవాబు పత్రంలోనూ, పార్ట్ - B ప్రశ్నపత్రానికి సంబంధించిన జవాబులు ఆదే ప్రశ్నపత్రంలో రాయాలి.

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన (12 మార్కులు)

- కింది పద్యాల్లో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి. $4 \times 1 = 4$

(అ) నీరము తప్పలోహమున నిల్చి యనామకమైనశించు, నా
 నీరము ముత్యమట్టు నశినీదశ సంస్థిమై తనర్చునా
 నీరము శక్తిలోబడి మణిత్వముగాంచు సమంచిత ప్రజన్
 శౌరుప్యవృత్తులిట్టించు మధ్యమనుత్తము గొల్చువారికిన్

(ఆ) సురుచిరతారకాకుసుమశోభి సభోంగణభూమిం గాలమ
 స్గరువపుసూత్రధారి జతనంబున దిక్పతికోచి ముందటన్
 సరసముగా నఱింపడ నిశాసతి కెత్తిన క్రొత్తతోపుంచెం
 దెర యన నొప్పి సాంఘ్యనవదీధితి పశ్చిమదిక్కటంబునన్

- కింది పద్యాల్లో ఒకదాన్ని పాదఫంగం లేకుండా పూరించి, ఖాపం రాయండి. 4

(అ) “ఆ - యేమీ? ఒకరాణివాసమును
 యొధ్యత్యమోర్వన్ జుమీ”.
 (ఆ) దెసలను కొమ్మలోయ్ ...
 బ్రాకెసమత్సుక్కాక్కాలిన్

- కింది పరిచిత గద్యాన్ని చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. $4 \times 1 = 4$

అర్థములు నిత్యములు గావు. యొవనమురురీవేగతుల్యము. జీవనము బుద్ధుడ్పొయము. కాబట్టి బుద్ధిమంతుడు సత్యరముగా ధర్మము సమాచరింపవలెను. సమాచరింపనివాడు పశ్చాత్తాపము బొంది శోకాగ్ని సంతప్తుడగును. నీవతి సంచయము చేసితివి. దాని దోషమిది. కాబట్టి యతి సంచయేచ్చ తగదు.

ప్రశ్నలు:

- జీవనం ఎలాంటిది?
- బుద్ధిమంతుడు దేన్ని సమాచరింపవలెను?

5. ధర్మాన్ని సమాచరింపనివాడు ఏమవుతాడు?
6. పై పేరా ఆధారంగా ఒక ప్రశ్న తయారు చేయండి.

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత (18 మార్కులు)

- 1) కింది లఘు ప్రశ్నలకు **5 – 6 వాక్యాల్లో** సమాధానాలు రాయండి.
2) ప్రతి ప్రశ్నకు **2 మార్కులు**.
3) అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయాలి.
7. దాశరథి శతకకర్త గురించి మీకు తెలిసిన విషయాలు రాయండి.
8. ధన్యుడు పార్యాభాగ నేపద్యం రాయండి.
9. దీనులకు అన్నదానం చేస్తే కలిగే మేలు ఏమిటి?
10. కాలం విలువైపు సమర్థిస్తూ నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

$$4 \times 2 = 8$$

కింది ప్రశ్నల్లో ఒక్కొదినికి **10 – 12 వాక్యాల్లో** సమాధానాలు రాయండి. **2 × 5 = 10**

11. శివాజీ వ్యక్తిత్వాన్ని విశేషించి, ఆయన మనందరికి ఎలా ఆదర్శప్రాయమయ్యే వివరించండి.

(లేదా)

వెన్నెల ఎలా విస్తరించిందో వచ్చిస్తూ రాయండి.

12. చరిత్ర నిర్మాతలుగా శ్రీలే ప్రధానంగా ఉన్నారని సమర్థిస్తూ రాయండి.

(లేదా)

రాజధానిగా అమరావతిని ఎంచుకోవడానికి కారణాలు రాయండి.

సమయం: 30 ని.

ಪೆರ್ನ - B

మొత్తం మార్కులు: 10

సూచన: పార్టీ - Bకి సంబంధించిన సమాధానాలు ఈ ప్రత్యుపత్రంలోనే రాశి పార్టీ - A సమాధాన పత్రానికి జత చేయాలి.

$$20 \times \frac{1}{2} = 10$$

III. ભાવોંશોલુ

కింద గీతగీనిన పదాలకు సరైన సమాధానాన్ని బ్రాకెట్లలో గుర్తించండి.

13. కలుపకన్నలు ఆమెవి. (గీతగీసిన పదం ఏ సమాసం) ()
 1) విశేషజ్ఞ పూర్వపద
 3) రూపక
 2) ఉపమాన పూర్వపద
 4) సంభావనా పూర్వపద
14. కిందివాటిలో ద్విగు సమాసానికి ఉదాహరణను గుర్తించండి. ()
 1) దశకంరుడు
 3) ముఖ్య సంవత్సరాలు
 2) బ్రహ్మలోకం
 4) త్రీ పురుషులు
15. స, భ, ర, న, మ, య, వ (ఏ పద్యానికి చెందిన గణాలు) ()
 1) ఉత్పలమాల 2) చంపకమాల 3) శార్దూలం 4) మత్తేభం
16. చంపకమాల (యతిస్థానం ఎన్నో ఆక్షరం?) ()
 1) 11 2) 12 3) 13 4) 14
17. “పట్టుగనీశ్వరుండు తన పాలిట నుండి పుడిచ్చినంతలో”! (ఏ పద్యపొదమో గుర్తించండి) ()
 1) మత్తేభం 2) శార్దూలం 3) ఉత్పలమాల 4) చంపకమాల
18. “నీ కరుణాకట్ట వీళ్ళణములకై నీరీష్టించుచున్నారమ్మ” (ఈ వాక్యంలోని అలంకారమేది?) ()
 1) ఛేకానుప్రాస 2) లాటానుప్రాస 3) వృత్యానుప్రాస 4) యమకం
19. అఫినుతేందుచంద్రికాంబోది (ఈ వాక్యంలోని అలంకారమేది?) ()
 1) ఉపమా 2) ఉత్సైక్ష 3) యమకం 4) రూపక
20. “విషయాన్ని ఉన్నదానికంటే ఎక్కువచేసి చెప్పడం” ఏ అలంకార లక్షణం? ()
 1) స్వభావోక్తి 2) వృత్యానుప్రాస 3) అనుప్రాస 4) అతిశయోక్తి

ప్రార్థ - A

సమాధానాలు

I. అవగాహన - ప్రతిస్ఫుందన

1) కింది పద్యాల్లో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి.

(అ) నీరము తప్పలోహమున నిల్చి యనామకమైనశించు, నా
నీరము ముత్యమట్టు నశినీదళ సంస్థిష్టై తనర్చునా
నీరమె శక్తిలోబడి మణిత్వముగాంచు సమంచిత ప్రభన్
పౌరుషపృత్తులిట్టధమ మధ్యమనుత్తము గొల్చువారికిన్

జః:	నీరము	= నీరు
	తప్పలోహమునన్	= వేడెక్కి ఉన్న ఇనుములో
	నిల్చి	= నిలబడి
	అనామకమై	= కనిపించకుండా
	నశించున్	= పోతుంది
	ఆ నీరము	= ఆ నీరే
	నశినీదళ	= తామరాకులో
	సంస్థితము + ఐ	= ఉన్నప్పుడు
	ముత్యము + అట్లు	= ముత్యంలా
	తనర్చున్	= కనిపిస్తుంది
	ఆ నీరము	= ఆ నీరే
	శక్తిలోన్ + పడి	= ముత్యపు చిప్పలో పడి
	సమంచిత	= చక్కని
	ప్రభన్	= ప్రకాశంలో
	మణిత్వమున్	= ముత్యం యొక్క రూపాన్ని
	కాంచన్	= పొందుతుంది
	అధమున్	= నీచుడిని
	మధ్యమున్	= మధ్యముడిని
	ఉత్తమున్	= ఉత్తముడిని
	కొల్చువారికిన్	= సేవించేవారికి
	పౌరుష	= పురుషునకు సంబంధించిన
	పృత్తులు	= ప్రవర్తనలు
	ఇట్లు	= ఈ విధంగా ఉంటాయి

(అ) సురుచిరతారకాకుసుమశోభి నబోంగణభూమిం గాలమ
 స్వరుపపునూత్రధారి జతనంబున దిక్షుతికోటి ముందటన్
 సరసముగా నటింపంగ నిశాసతి కెత్తిన తొత్తుతోపుంచెం
 దెర యన నోపై సాంధ్యనవదీధితి వశ్యముదిక్తటంబున్న

జః:	సురుచిర	= మనోహరమైన
	తారకా	= నక్షత్రాలనే
	కుసుమ	= పూలతో
	శోభి	= అలంకరించిన
	నబ్బః	= ఆకాశమనే
	అంగణభూమిన్	= రంగస్థలంపై
	కాలము+అన్	= కాలమనే
	గరువు	= గొప్ప
	సూత్రధారి	= దర్శకుడు
	జతనంబునన్	= ప్రయత్నంతో
	దిక్షుతికోటి	= దిక్షాలకుల సమాపూఠ
	ముందటన్	= ఎదుట
	సరసముగాన్	= చక్కగా
	నటింపగన్	= నాట్యం చేయడానికి సిద్ధపడిన
	నిశాసతిన్	= రాత్రి అనే స్త్రీకి (వెనుక)
	ఎత్తిన	= నిలిపిన
	తొత్తు	= కొత్తుదైన
	తోపు	= ఎద్రని రంగు గల
	పెను + తెర	= పెద్ద తెర ఏమో
	అన్న	= అన్నట్టుగా
	వశ్యముదిక్	= పడమటి దిక్కు
	తటంబున్న	= తీరంలోని
	సాంధ్య	= సంధ్యకాలపు
	నవ	= కొత్త
	దీధితి	= వెలుగు
	బిపైన్	= ప్రకాశించింది

2. కింది పద్మాల్లో ఒకదాన్ని పాదభంగం లేకుండా పూరించి, భావం రాయండి.

(అ) “ఆ - యేమీ? ఒకరాణివాసమును

.... యోధ్యమోర్యన్ జుమీ”.

జః “ఆ-యేమీ? యెక రాణివాసమును బుణ్యవాసమున్ దెబ్బినా

వా? యేషాందవుడైన నీ గతి నమర్యాదన్ బ్రివర్తించునే?

మా యాజ్ఞన్ గమనింపవో? జయ మదోన్నాడంబున్ రేంగి, నీ

యాయుస్నాతము లీవ త్రుంచుకొనేదో? యోధ్య మోర్యన్ జుమీ”

భావం: ఆ... ఏమిచి? పుణ్యనికి నిలయమైన ఒక రాణివాసాన్ని బందిగా తెచ్చామి? ఏ షైందవుడైనా ఈ విధంగా అమర్యాదగా ప్రవర్తిస్తాడా? మా ఆజ్ఞను నీవు గమనించలేదా? విజయగర్భంతో చెలరేగి నీ ప్రాణానికి నీవే ఆపద తెచ్చుకుంటావా? నీవు చేసిన ఈ పనిని నేను సహించను.

(అ) దెసలను కొమ్మలొయ్య

.... బ్రాకెసమత్స్వకాక్షతిన్

జః దెసలను కొమ్మలొయ్యనతిదీర్ఘములైన కరంబులన్ బ్రియం

బెసంగం నూఁడి నిక్కి- రజనీశ్వరుడ డున్నతలీలం బేర్చు నా

కన మను పేరి భూరుపాము కాంతనిరంతర తారకా లను

త్స్వసమ చయంబు గోయుటకో యనం బ్రాంకె సముత్స్వకాక్షతిన్

భావం: దిక్కులనే కొమ్మలతో, వెలుగులీనే చుక్కలనే పూవులతో పెద్ద చెట్లులా కనిపిస్తుంది ఆకాశం. చంద్రుడు తన చేతులతో (కిరణము)లతో ఆ పూవులను అందుకునేందుకా అన్నట్లు విజ్ఞంభించాడు.

కింది పరిచిత గద్యాన్ని చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

అర్థములు నిత్యములు గావు. యోవనముర్ధువేగతుల్యము. జీవనము బుధ్యద్రౌయము. కాబట్టి బుధ్యమంతుడు సత్యరముగా ధర్మము సమాచరింపవలెను. సమాచరింపనివాడు పశ్చాత్తాపము బొంది శోకాగ్ని సంతప్తుడగును. నీవతి సంచయము చేసితివి. దాని దోషమిది. కాబట్టి యతి సంచయేచ్చ తగదు.

ప్రశ్నలు:

3. జీవనం ఎలాంటిది?

జః జీవనం బుధ్యద్రౌయము

4. బుధ్యమంతుడు దేన్ని సమాచరింపవలెను?

జః బుధ్యమంతుడు ధర్మమును సమాచరింపవలెను.

5. ధర్మాన్ని సమాచరింపనివాడు ఏమవుతాడు?

జః ధర్మాన్ని సమాచరింపనివాడు శోకాగ్ని సంతప్తుడగును

6. పై పేరా ఆధారంగా ఒక ప్రశ్న తయారు చేయండి.

జః ఏవి నిత్యములు కావు?

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత

7. దాశరథీ శతకర్త గురించి మీకు తెలిసిన విషయాలు రాయండి.

జః దాశరథీ శతకర్త కంచర్ గోవన్. ఇతడిని భక్త రామదాసుగా కూడా పిలుస్తారు. గోవన్ 17వ శతాబ్దానికి చెందినవాడు. శ్రీరాముడిపై అనేక కీర్తనలు రాశాడు.

8. ధన్యుడు పార్యభాగ నేపథ్యం రాయండి.

జ: మంచి మిత్రుల కలయిక మన జీవితాన్ని మలుపు తిప్పుతుంది. అందుకే ఎప్పుడూ మంచి మిత్రులను పొందాలని పెద్దవాళ్ల అంటుంటారు. సజ్జన సాంగత్యం గురించి చెప్పడమే ఈ పార్య నేపథ్యం.

9. దీనులకు అన్నదానం చేస్తే కలిగే మేలు ఏమిటి?

జ: వివేకవంతుడు భగవంతుడు తనకిచ్చినదానిలో అనాథలు, దీనులను కసురుకోక ఆప్యాయతతో లాలిస్తూ భోజనం పెట్టడం వల్ల సంపదలు అతడికి తెలియకుండానే వచ్చి చేరతాయి.

10. కాలం విలువైందని సమర్థిస్తూ నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

జ: కాలం అత్యంత విలువైంది. గడచిపోయిన కాలం తిరిగి రాదు. తాను చేయదలచుకున్న పనిని వాయిదా వేయకుండా ఉంటే సమయం సద్యానియోగమవుతుంది. విద్యార్థులు ఏమే సమయాల్లో ఏమే పనులు చేయాలో గుర్తెరిగి ప్రవర్తించాలి.

కింది ప్రశ్నల్లో ఒక్కేదానికి **10 – 12 వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.**

11. శివాజీ వ్యక్తిత్వాన్ని విశేషించి, అయిన మనందరికీ ఎలా ఆదర్శప్రాయుడో వివరించండి.

జ: శివాజీ స్త్రీల పట్ల గౌరవాదరాలు, భక్తి ప్రవత్తులు గలవాడు. స్త్రీలు భూమి మీద తిరిగే పుణ్య దేవతలని, భాగ్య కల్పలతలని, అగ్ని జ్యాలల లాంటి వారని భావించేవాడు. తన సద్గురు వల్ల జరిగిన తప్పును తన తప్పగా భావించి మన్నించమని వేడుకున్న పశ్చాత్తాప్త హృదయం గలవాడు. స్త్రీలను బంధించడం అమర్యాదగా భావించి సోన్ దేవుడిని శిక్షిస్తానని హెచ్చరించిన ధర్మవర్తనుడు. తన సేనాని చేసిన తప్పును తానే సరిదిద్ది ఆమెను మాత్రమూర్తిగా భావించి, గౌరవించి, మంచి మాటలతో ఆదరించి, సత్కరించిన దయామయుడు. సోన్ దేవుడు చేసిన తప్పును క్షమించిన శాంతమూర్తి.

శివాజీ నేటితరానికి ఆదర్శప్రాయుడు. రాజుననే అహంకారం లేనివాడు. స్త్రీలను గౌరవించడంలోనూ, చెప్పిన మాటకు కట్టబడటంలోనూ, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను గౌరవించడంలోనూ మనందరికీ మాగ్గదర్శి. శివాజీలా అందరూ ప్రవర్తించినట్లయితే సంఘంలో అమానవీయ సంఘటనలు జరగవు.

(లేదా)

ప్ర: వెన్నెల ఎలా విష్టరించిందో వర్ణిస్తూ రాయండి.

జ: వెన్నెల విష్టరించిన విధం: దిక్కులనే కొమ్ములతో, వెలుగులీనే చుక్కులనే పూవులతో పెద్ద చెట్లులా కనిపిస్తున్న ఆకాశంలోని పువ్వులను కొయ్యడానికన్నట్లు చంద్రుడు విజ్ఞంఖించాడు. పాలసముద్రం నుంచి పుట్టిన ఉప్పెనలా వెన్నెల విజ్ఞంఖించి దిక్కులన్నీ ముంచేత్తింది. చంద్రబింబం ఆదిశేషుని పాస్సులా కనిపించింది. వెన్నెలకాంతితో చంద్రుడు చంద్రకాంత శిలలను కరిగిస్తూ, విహారిస్తున్న చకోరపట్లల రెక్కలను స్నేశిస్తూ, వికసిస్తున్న కలుపుల రంద్రాలను నింపి, అందమైన స్త్రీల అద్భుతమైన చిరునవ్వుల తెల్లని తరంగాలను పెంపు చేసింది.

వెన్నెల అంతకంతకూ అధికమై, పొంగి పొంగి దిశలన్నీ ముంచేత్తుతూ, సమస్తాన్ని వెన్నెల అనే సముద్రపు నీటితో నింపుతూ, చాలా అందంగా, గంభీరంగా, సమున్వంతంగా వెన్నెల విష్టరించింది. అవ్యక్తం అనే అనుమానాన్ని తలెత్తనియక, కళకు అమృత జల్లులా, శరీరానికి మంచి గంధంలా, మనసుకు ఆనంద తరంగంలా వెన్నెల విజ్ఞంఖించింది.

12. చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలే ప్రధానంగా ఉన్నారని సమర్థిస్తూ రాయండి.

జ: చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలే ప్రధానంగా ఉన్నారని సమర్థించడం:

20వ శతాబ్దం 'స్త్రీ శతాబ్దం' అని చెప్పవచ్చు. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమకాలం నుంచి నేటివరకూ ప్రతి ఉద్యమంలో స్త్రీలు సింహ భాగంగా ఉంటున్నారు. స్త్రీవిద్య మొదలైంది ఈ శతాబ్దంలోనే. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలోనూ, స్వదేశీ ఉద్యమంలోనూ పాల్గొని జైలుకు వెళ్లిన స్త్రీలు ఎందరో ఉన్నారు. స్త్రీవిద్య కోసం ఉద్యమించినవారు, సాంఘిక దురాచారాలపై తిరుగుబాటు చేసినవారు కూడా ఉన్నారు. నాటకం, సినిమా, పత్రికా రంగాల్లో మొదటిసారి అడుగిడినవారు; కళకారులు, ఖైద్యులు, శాస్త్రవేత్తలు, విద్యావేత్తలుగా సమాజానికి, సాంస్కృతిక పరోభీప్పుధికి ఎంతోమంది సహకరించారు. అందుకే చరిత్ర నిర్మాతానికి స్త్రీలే ప్రధాన కారణమని నేను విశ్వాసున్నాను.

(లేదా)

ప్ర: రాజధానిగా అమరావతిని ఎంచుకోవడానికి కారణాలు రాయండి.

జ: రాజధానిగా అమరావతిని ఎంచుకోవడానికి కారణాలు:

అమరావతి చారిత్రక, ఆధ్యాత్మిక నగరం. ఇది తోలి తెలుగు రాజులు శాతవాహనుల రాజధానిగా విలసిల్చింది. ఇక్కొక్కలు, పల్లవుల లాంటి ఎన్నో రాజవంశాలు రాజధానిగా చేసుకుని పరిపాలించాయి.

అమరావతి గౌతమబుద్ధాడి పాదస్థానాలో పునీతమై, ఆచార్య నాగార్జునుడు లాంటి విద్యావేత్తలకు, విద్యాలయాలకు నిలయమైంది. హిందూ, క్రీస్తవ, బౌద్ధమతాలకు ఆలయం మన అమరావతి. ప్రపంచ ప్రసిద్ధిచెందిన అమరావతి స్తుపం ఇక్కడే ఉంది. ఈ పుణ్యస్థలం పక్కనుంచే పవిత్ర కృష్ణానది ప్రవహించడం, ప్రసిద్ధి పంచారామాలలో ఒకటైన అమరేశ్వరుని ఆలయం ఉండటం, విజయవాడ, గుంటూరు నగరాలకు సమీపంలో ఉండటం వల్ల మన ప్రభుత్వ రాజధానిగా ఎంపిక చేసుకుంది.

పార్ట్ - B సమాధానాలు

1-2; 2-1; 3-2; 4-4; 5-1; 6-2; 7-3; 8-2; 9-3; 10-4; 11-1; 12-3; 13-2; 14-3; 15-4; 16-1; 17-3; 18-3; 19-4;
20-4.

రచయిత: కొంపల్లి లీలాకుమార్